

5.

RUDÁ ŠANCE

pro pracující České republiky

Revoluční koncepce SOP

Místo úvodu, aneb 15 let českého kapitalismu

Uplynulo již více než 15 let od zaslouženého pádu stalinistického režimu. Pro pracující a mládež, kteří jej svrhli, však znamenal pouhý přechod z byrokratického otroctví do otroctví námezdního.

Restaurace kapitalismu

První roky restaurace kapitalismu představovaly jeho destruktivní fázi, obrovského ničení výrobních sil. Továrny, jejich zařízení, výrobky a pracovní síla neměly za plánované ekonomiky vlastnost kapitálu a do značné míry ani vlastnost zboží. Vše, co nemohlo být přeměno v kapitál, muselo zaniknout.

Nebyla zde třídní struktura kapitalistické společnosti. Po odstranění právních zábran soukromému vlastnictví bylo třeba vytvořit sociální základnu kapitalismu – třídu vlastníků.

Specifická česká cesta ke kapitalismu měla své historické příčiny. Především tehdejší Československo bylo přes hospodářskou stagnaci stalinistického systému v 80. letech jednou z průmyslově nejrozvinutějších zemí východního bloku a zemí s předválečnou imperialistickou tradicí. Ambice vznikající české buržoazie byly vyšší než polské či maďarské, zejména co do očekávané síly domácího kapitálu.

Zatímco malá privatizace sloužila k vytvoření početné sociální vrstvy drobných podnikatelů a živnostníků, velká privatizace byla velkolepým podvodem. Na jedné straně přitáhla masy lidí vizí lidového kapitalismu, kde je každý akcionářem. Na straně druhé ovšem připravila půdu pro koncentraci bohatství v rukou úzké vrstvy vlastníků skrze zavedení investičních fondů, odprodeje státních podniků za pakatel a umělé inflace, která znehodnotila peníze mas získané od investičních fondů za jejich „akcie“.

Rozkrádání v podobě tunelování a jiných podvodných transakcí bylo nezbytným rysem této fáze restaurace kapitalismu. Bez této impozantní krádeže by nebyla třída domácího velkého kapitálu vůbec vytvořena. Výsledkem byl masivní pokles hrubého domácího produktu a systém tzv. mafiánského kapitalismu.

Politická reprezentace kapitalistické restaurace si byla jasně vědoma toho, že přes všechny mantry o volném trhu musí být domácí kapitál ochráněn před působením tržních zákonů.

Tato ochrana byla částečně živelná v tom, že představovala především tolerování systému zevšeobecněné korupce, jejím méně živelným prvkem byly faktické státní dotace provozu nekonkurenceschopných podniků.

Tyto dotace proudily skrze nedobytné či nevýhodné úvěry, převážně provozní spíše než investiční, od polostátních bank, tedy neslavný Klausův „bankovní socialismus“. Míra tzv. špatných úvěrů byla obrovská.

Dalším hojně používaným způsobem dotací byly státní a obecní zakázky bez výběrových řízení.

Tolerance tohoto systému ze strany pracujících stála převážně na iluzích v „západní demokracii“, zplozených zahníváním předchozího stalinistického režimu a posílených široce propagovanou vizí Klausova lidového kapitalismu.

Dělnická třída se začala probouzet v polovině 90. let prvními masovými demonstracemi odborů v roce 1994 a pak v roce 1995, doprovázenými velkým vzestupem popularity sociální demokracie pod vedením Miloše Zemana. Následovala dosud největší a nejbojovnější stávka v moderních českých dějinách – stávka železničářů v únoru 1997, která zastavila na 4 dny veškerou železniční dopravu v zemi a vyvolala solidaritu dalších významných odborových svazů.

Role odborů do té doby byla prakticky marginální. Odbory byly považovány za „přežitek socialismu“. Odborová byrokracie byla spokojena s handlováním s majetkem zděděným po ROH. Jenže počet krachů podniků, často na základě prostého vytunelování, rostl a základně odborů hrozilo značné oslabení. Kromě toho narůstal tlak na akci ze strany členské základny, která procházela masivní deziluzí.

1997: Český kapitalismus na rozcestí

Rok 1997 představoval jasný přelom ve vývoji českého kapitalismu. Korupční systém se dostal do krize. Asijská finanční krize, která v tomto roce potopila téměř ke dnu dosavadní asijské tygry, našla svůj odraz i v české ekonomice.

Ta byla značně orientovaná na export – na základě nízkého kurzu koruny byla schopná konkurovat na světových trzích nízkými cenami, a stála na přílivu spekulativního zahraničního kapitálu lákaného vysokými úrokovými sazbami.

Pád asijských tygrů znamenal úprk spekulativního kapitálu na jistější trhy v západní Evropě a hlavně v USA. Česká ekonomika se dostala do krize, bilance zahraničního obchodu se prudce propadla do záporných čísel.

Odpovědí vládnoucí třídy nebyla restrukturalizace, po které stále více volal zahraniční kapitál a sílící vrstva domácího středního kapitálu, vzešlého ze skutečné akumulace kapitálu. Ta na korupčnický kapitál ve skutečnosti doplácela. Místo toho přišly Klausovy úsporné balíčky, které měly veškeré náklady krize přenést na bedra pracujících.

Česká vládnoucí třída se ocitla na rozcestí. Stotisícová demonstrace odborů v Praze v listopadu 1997 další vývoj značně popohnala. Klausova vláda se stala neudržitelnou. Rozkol ve vládnoucí třídě, plynoucí z její struktury samotné, neboli z protichůdných zájmů korupčnického a „zdravého“ kapitálu, se stal ostrou realitou dne. Vyvrcholila Sarajevským atentátem na Klause a rozkolem v ODS i celé vládní koalici. Důsledkem rozkolu ODS byl vznik nové strany kapitálu – Unie svobody – s otevřenější neoliberální orientací na zahraniční kapitál a jeho evropské politické struktury (EU).

1998-2002: Transformace číslo II

Po pádu Klausovy vlády nastoupila „zimní“ Tošovského vláda, odhodlaná k útoku na korupčnictví českého kapitalismu pod taktovkou nadnárodních korporací. Tato vláda nejenže neměla dostatečnou domácí základnu pro své dlouhé trvání, ale její drastický kurs by nebyl po delší období akceptován probuzeným dělnickým hnutím. Celá politická reprezentace se tak raději shodla jen na jejím dočasném charakteru.

Neschopnost buržoazie sjednotit se na společném programu jak čelit krizi, a vzestup dělnického hnutí, přivedly v následných volbách k moci ČSSD a Miloše Zemana.

Jeho úkolem bylo zachránit český kapitalismus proti vůli kapitalistů samotných, neboli dělat arbitra mezi zneprátenými frakcemi vládnoucí třídy a zahájit tzv. restrukturalizaci.

Ta ovšem nebyla možná bez určitého dohadování s dosud velmi silným korupčnickým kapitálem – odtud opoziční smlouva s ODS.

Teprve za Zemanovy vlády se naplno projevily plody Klausova korupčnického kapitalismu v podobě masivního nárůstu nezaměstnanosti, odhalila se realita obrovského státního „transformačního“ zadlužení a prohnulosti kamarádčkovského propojení bank a průmyslových podniků.

Produktem byla vlna nevyplácení mezd ve velkých podnicích, kdy v jeden okamžik bylo bez mzdy až 200 tisíc pracujících. Odboráři pochodovali kolem parlamentu a konala se řada stávkových pohotovostí i několik stávek. Zeman je ustál pomocí jednoduchých opatření jako vyplácení mezd místními úřady.

Dohadovací strategie Zemanovy vlády ovšem způsobila revoltu středních vrstev. Ty, zaseklé v antikomunismu první poloviny 90. let, a tudíž považující

Zemana za socialistickou hrozbu a nenávidějící klausovské „nemorální“ korupčníky, vyšly do ulic s požadavkem „Děkujeme, odejděte!“. Ve své nesourodosti a planém moralizování jejich hnutí vyšumělo a každý další pokus o oživení podobných hnutí selhal.

Daleko významnějším se nakonec ukázal dávkovaný útok na korupčníky provedený samotnou Zemanovou vládou. Pod vedením Mertlíka byla nakonec dobytá i hlavní bašta „bankovního socialismu“ – Investiční a poštovní banka (IPB).

Tyto kroky ale Zeman dokázal doprovázet politikou stimulace ekonomického růstu státními výdaji a tentokrát průhlednější a řízenější pomocí zachranitelným českým podnikům. K tomu investiční pobídky zahraničnímu kapitálu přinesly alespoň částečné nahrazení upadající domácí produkce.

Restrukturalizace tak nenabrala katastrofických scénářů. Byly obětovány některé korupčnické podniky, většina však byla zachráněna, i když třeba za cenu propouštění.

Začala růst produktivita práce v domácích podnicích, která předtím byla až sedmkrát nižší než u podniků se zahraničními vlastníky. Ekonomickému růstu prospěl růst domácí spotřeby stojící na růstu průměrných reálných mezd.

Prvotní nástup Unie svobody po rozkolu v ODS brzy ochabl. Bez pevné domácí sociální základny se musela spoléhat na nestabilní podporu různých okrajových částí středních tříd, s často protichůdnými zájmy i politickými vizemi. ODS začala opět nabírat na síle a mobilizovat proti „socialismu“ ČSSD. Ovšem onu sílu nabrala nikoliv na úkor ČSSD, ale právě na úkor Unie svobody, jejíž smrtelná agonie se prodlužovala jen koalicemi a slučováním s jinými malými pravicovými stranami a spojenectvím s lidovci.

Konec konců byla to sama sociálně demokratická vláda, které se opět podařilo více méně sjednotit český kapitál, když pomohla transformovat velkou část „korupčníků“ v řádné kapitalisty. Tím opět sjednotila kapitál politicky za ODS, která si po celou dobu uchovala podporu většiny živnostníků a malých podnikatelů.

V té době už poněkud zprofanovaný Miloš Zeman předal žezlo ČSSD Vladimíru Špidlovi, levicověji se tvářícímu ministru práce a sociálních věcí. Tento tah vyšel a ČSSD se po druhé v řadě radovala z volebního vítězství.

Špidla vede Česko do EU

Zemanem nastoupený kurs měl vyvrcholit vstupem ČR do Evropské unie. Český kapitalismus prošel nezbytnými změnami. Orientace na export zůstává dominantní, ale konkurenceschopnost už není jen otázkou nízké ceny a domácí zboží konkuruje i kvalitou. Růst kursu české koruny už není pro exportéry

tak zlověstným přízrakem jako za Klausovy éry, a tak končí její dlouhodobé umělé podhodnocování ze strany ČNB. Na exportu se ovšem podílí z velké části produkty zahraničních investorů, kteří mnohdy využili daňových úlev a dalších investičních pobídek.

Česká ekonomika, ač poměrně vyspělá, je polokoloniální ekonomikou. Dominance nadnárodních korporací je značná a nejvíce se projevuje právě ve vývozu.

Charakteristickým rysem české ekonomiky se stává schodek státního rozpočtu. Ten není ani tak důsledkem špatného hospodaření státu jako odrazem prostého faktu, že velká část zde vznikajících zisků není zdaněna díky daňovým prázdniám.

Veřejný dluh narostl do obřích rozměrů také v důsledku vědomé strategie sociálně demokratických vlád investujících do prorůstových opatření, jako je výstavba a modernizace infrastruktury, obnovy vědy a výzkumu, apod. Ty mají vytvořit podnikatelské prostředí, které mají Českou republiku slovy Stanislava Grosse „vynést mezi šest nejvyspělejších zemí EU.“

Přesto se boj proti schodku dostává vysoko v agendě vlády. Tlak na splnění kritérií pro vstup do eurozóny narůstá už jen díky významu evropských investorů v české ekonomice.

Sociální demokracie, oddána sociálglobalizační myšlence, že pracujícím se povede lépe, když bude český kapitalismus úspěšný ve světové konkurenci, touží po euru jako po ničem jiném. Špidla zahajuje boj proti schodku návrhem řady reforem – jak jinak, na úkor pracujících. Jeho koaliční partneři – KDU-ČSL a Unie svobody – požadují ještě razantnější postup.

Špidla je nahrazen Grosse a Gross Paroubkem. Základní rámec vládní politiky se ale nemění. Je jím reforma veřejných financí. Snížení přímého zdanění zisků (v posledním návrhu i mezd), ale zvýšení spotřebních daní – postihující samozřejmě hlavně ty, kdo vydávají své příjmy převážně na nutnou spotřebu. Vedle toho zajištění profesionální práce státního aparátu bez korupce takového rozsahu, aby škodila kapitalismu samotnému.

Co se ale změnilo je skutečnost, že ODS přešla od planých verbálních útoků proti vládě ke skutečné snaze o nasednutí do vládních křesel. Nastartování reforem vládou ČSSD, spojené s odborovou byrokracií a tudíž schopné je prosadit bez většího organizovaného odporu, bylo pro ODS výhodné. Jejich uskutečnění a jisté zadrhnutí v důsledku vratkosti vlády se stalo signálem pro ofenzívu ODS – Modrou šanci.

Modrá katastrofa

ODS prezentuje svojí Modrou šanci jako záchranný kruh České republiky topící se v předluženém a byrokratickém bahně „bruselského socialismu“. Ve skutečnosti je společnost podle Modré šance společností obrovských sociálních rozdílů, bezohledné konkurence a boje každého proti každému, bez soudržnosti, ochrany životního prostředí a kultury — sen hrstky nejbohatších, žijících v izolovaných ostrovech luxusu v moři chudoby a strádání. Taková společnost přestává být lidskou společností a stává se barbarskou džunglí.

V dokumentu přeplněném kritikou politiky vládní ČSSD se takřka ztrácí několik vlastních receptů ODS – její skutečný program a jeho skutečná hrozba.

Konzervativci si jsou vědomi zvláštní struktury české společnosti. Na rozdíl od většiny polokoloniálních zemí má Česká republika stále ještě početnou dělnickou třídu, a to i přes destrukci průmyslu po roce 1989. Poučena volbami 2002 si ODS uvědomuje, že k vítězství nestačí být hlavní stranou českých kapitalistů. Je nucena mobilizovat každého živnostníka, každého maloměšťáka a pokud možno i část třídně neuvědomělých dělníků.

Proto si ODS vypůjčuje z arsenálu pravicového populismu „národní zájmy“, xenofobii, protievropskou notu, živnostníčkovi slibuje třířádkový formulář daňového přiznání a rovné podmínky s nerovnými – s nadnárodními korporacemi. Jádrem – de facto červenou nit celých Modrých šancí – ale představuje brutální útok na dělnickou třídu.

Lákadlem rovné 15% daně je kolosálním podvodem. Zatímco na daních z příjmu pracující zaplatí o pár stokorun ročně méně, přijdou o tisíce a desetitisíce na zdravotní péči, školství a dalších službách, dosud zajišťovaných nebo subvencovaných státem. To, co vydají na tyto služby bohatí, několikanásobně ušetří na daních. Ti nejchudší se naopak ocitnou v bezvýchodných situacích. Školy a nemocnice se přemění v prachspřstý byznys. Zkrátka, bez peněz do školy a nemocnice nelez!

V Modré šanci ODS prosazuje i rovnou DPH, což by znamenalo převedení potravin a dalších pro život nezbytných věcí do horní sazby – tedy opět další přenášení zátěže na bedra chudých.

Dalším lákadlem Modrých šancí, zejména pro mladší generaci je reforma bydlení v podobě deregulace nájemného a oslabení práv nájemníků. ODS na první pohled logicky tvrdí, že „narovnání pokřiveného trhu s byty“ povede k zlevnění bydlení v důsledku nedeformované konkurence. Místo narovnání však budeme svědky zostřené nerovnosti mezi nájemníky a spekulanty, kteří

skoupí tisíce bytů a raději je nechají prázdné, než aby snížili nájmy. Zmizela by totiž konkurence levnějších regulovaných nájmu. Zaplatit vysoké nájmy v poloprázdných domech nebo jít pod most – taková má být „svobodná volba“ většiny pracujících.

Trh práce je podle ODS také pokřiven. Zákoník práce a práva odborů vidí jako nepatřičné zasahování do „svobodného a rovného“ smluvního vztahu mezi kapitalistou a dělníkem. Jakákoliv právní ochrana zaměstnance, jakákoliv překážka propouštění, včetně právní garance odstupného, minimální mzdy, omezení pracovní doby – to vše má být zrušeno a má být zjednááno v jednotlivých podnicích přímo mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem.

Existenci odborů, natož jejich činnost, chápe ODS jako exces zaměstnanců, proti kterým chce zaměstnavatele chránit. Ač to neříká přímo, jsou jejím vysněným cílem protiodborové zákony.

Pracující mají (modrou) šanci být degradováni na otroky všemocného zaměstnavatele bez možnosti se kolektivně bránit. Trh práce se v takových podmínkách už postará o nízké mzdy, dlouhou pracovní dobu, neplacené přesčasy, zkrácení dovolené. To, co je dnes nelegální praxí řady zaměstnavatelů, se stane normou podpořenou zákonem, resp. jeho neexistencí.

To, spojeno s radikálním snížením sociálních dávek a podpory v nezaměstnanosti, donutí dělníka přijmout i ty nejvíce ponižující pracovní a mzdové podmínky. Delší pracovní doba a „pružnost pracovní síly“ dále roztočí spirálu nezaměstnanosti, zpětného tlaku na další snížení mezd.

Důchodová reforma podle ODS je dost nejasná, často ji mění – ale vždy je demolicí zásady, že za celoživotní práci si člověk zaslouží důstojné stáří. ODS láká lidi na snížení odvodů o 8%. Už ale mlčí o tom, že by důchod měl být na úrovni pětiny průměrné mzdy. Pro názornost – za současných podmínek by tedy člověk s průměrnou mzdou ušetřil několik set měsíčně na odvodech, aby se mu pak důchod scvrkl o více než polovinu na 3300,- Kč! Jediný, kdo by na tom vydělal, je zaměstnavatel. Lidé s nízkými příjmy, kteří si nemohou dovolit komerční důchodové připojištění, tak mají být zcela odkázáni důchod, ze kterého prostě nelze přežít. I proto má ODS v záloze řešení – postupné zvyšování důchodového věku až na 71 let. Pravděpodobně doufá, že se většina lidí důchodu nedožije...

Důchodové úspory těch šťastnějších chce ODS poslat do kasina finančního kapitálu v podobě důchodových fondů. Jejich smůla, když fond „špatně investuje“ na burze nebo se burze „nebude dařit“.

Obdobně má být nastavena čtyřtisícová rovná sociální dávka, ze které si prý také můžeme šetřit na důchod. Tato částka nebude mnohým stačit ani na

pokrytí růstu nákladů na zaplacení školy, lékaře a nájmu, které se mají plně dostat do spárů neviditelné ruky trhu. O spoření na důchod si statisíce lidí mohou nechat jen zdát.

Celá škála sociálních a demokratických výdobytků řady generací pracujících, které byl kapitalismus nucen oficiálně přijmout po 2. světové válce, dostane na frač. Stanou se výsadou pro tu menšinu společnosti, která si je může koupit.

ODS se snaží přesvědčit střední třídy – drobné podnikatele, živnostníky a nadprůměrně placené „bílé límečky“ – že doplácí na dělníky a nezaměstnané a že jedině ODS je zbaví tohoto břímě nespravedlivé solidarity. Stát podle Modré šance by však ve skutečnosti prospíval jen úzké vrstvě nejbohatších, schované před následky rozpadu společnosti za hlídáními zdmi luxusních rezidencí.

V žádné zemi, kde dosud existují jisté standardy životní úrovně, základních demokratických práv a odborové organizovanosti, by nebyla Modrá šance prosaditelná jednoduše. Pro ODS může být maximálním programem, který představuje směr politiky ODS a uvědomuje si překážky jejího zavedení. Některým aspektům Modré šance stojí v cestě samotné závazky a již zavedené reformy sociálně demokratických vlád. Kromě toho by její okamžité zavedení pro zemi znamenalo hrozbu uvržení do vlny stávek a sociálních nepokojů, které by mohlo předčasně ukončit vládu ODS. To si může dovolit jen tehdy, pokud se sama připravuje k té nejostřejší konfrontaci s dělnickou třídou, zejména s odbory, po vzoru Margaret Thatcherové ve Velké Británii 80. let.

Tak či onak, Modrá šance je vcelku i každou svou částí samou o sobě brutálním a čelním útokem proti pracujícím.

Pracující, braňme se Modré šanci!

Tváří v tvář Modré šanci stojí hnutí pracujících na rozcestí. Jeho samotná existence v organizované podobě je ohrožena.

Vedení odborů si je této hrozby vědomo. Osm let líbánek s vládami ČSSD uvrhlo odborové předáky do stavu chronické netečnosti. Dosud jedinou odpověď centrály ČMKOS je to, že vrhla své zbývající síly do analyzování Modré šance a jejích hrozeb. Těm však hodlá čelit tím, že analýzu poskytne ČSSD a bude usilovat o její vítězství ve volbách.

Vsadit vše na tuto kartu je sebevražedné. Ač nelze volební vítězství sociálních demokratů vyloučit, hrozba zmodrání Strakovy akademie je více než reálná.

Samo odborové vedení si ale pod sebou celých osm let řezalo větve.

Restrukturalizace průmyslu a ekonomický vývoj České republiky přeměnily dělnickou třídu. Došlo k příjmové diferenciaci oslabující solidaritu. V nových sektorech ekonomiky, v montážních linkách nadnárodních korporací postavených na zelené louce, v hypermarketech apod., je protiústavně zabraňováno vzniku odborů.

Samo odborové vedení demoralizovalo členskou základnu svojí pasivitou a polovičatostí, naposledy špatně předstíraným odporem proti Špidlově reformě veřejných financí. A to vše v situaci hospodářského růstu, která je nejpříhodnější pro boj za zlepšování podmínek pracujících.

Není divu, že se mladí dělníci často obracejí k odborům zády a členstvo odborů je v mnoha případech omezeno na ty, kdo se zapomněli odhlásit.

Klausova vláda byla svržena za situace rozštěpení vládnoucí třídy a vzestupu odborů. Dnes je situace jiná. Čelem silnějšímu protivníkovi jsou dnes odbory slabší a nepřipravené.

Obnova odborů je klíčem k obraně před očekávanými útoky vlády v čele s ODS. Odborové vedení je dnes bezradné.

Odbory musí zahájit aktivní nábor členů. Pokles členstva odborů se musí zastavit a zvrátit.

Existující odborové organizace je nutno demokratizovat. Většina odborů funguje na bázi schůzí závodních výborů bez sebemenšího zapojení členstva, jež je dnes redukováno na plátce členských příspěvků. Pravidelné schůze, diskuse, rozhodování hlasováním, řádná volba a odvolatelnost odborových předáků – tyto zásady se musí zavést.

Odbory musí vyrazit k hypermarketům a novým provozovnám a zahájit masivní nábor členstva. Musí být připraveny k bojkotům, blokádám a okupacím těchto

provozoven, jakmile bude jediný zaměstnanec propuštěn za členství v odborech.

Odbory se musí obrátit zejména na mladé pracující a získat je do svých řad. Zajistit, aby bylo možné organizovat se odborově už na školách a učilištích.

Odbory musí zorganizovat nezaměstnané a využít metod odborářství sociálního hnutí.

Odbory musí zahájit nábor zahraničních dělníků, kteří tvoří stále významnější část dělnické třídy v ČR, a do své politiky zahrnout jejich zrovnoprávnění s českými dělníky.

Odbory se musí postavit proti společenskému útlaku, postavit se jasně a prakticky proti rasismu, nacionalismu, za práva žen, mládeže, homosexuálů, zdravotně postižených a pracujících seniorů. Všem diskriminovaným skupinám musí dát právo na zvláštní schůze, které by formulovaly návrhy na změny v rámci odborů a její politiky, aby odrážela zájmy pracujících jako celku.

Jedině tak se dělnická třída sjednotí v dostatečné síle k boji proti ofenzívé Modré šance.

Ač ve smrtelném strachu o svou existenci může odborová byrokracie v některých případech oživit činnost odborů, nemůžeme na ní spoléhat.

Řadoví odboráři musí být získáni pro naléhavost těchto úkolů. Ti nejbojovnější se musí zorganizovat v řadové hnutí pracujících, bojující za návrat odborů do rukou členstva, za zrušení konzervativní byrokracie.

Vedle podřízení rozhodování členstvu a zavedení odvolatelnosti odborových předáků se musí zavést zásada průměrné mzdy všem placeným funkcionářům. Je nepřijatelné, aby odboroví funkcionáři byli korumpováni členstvím v dozorčích radách podniků apod.

Musí být zahájena kampaň za zrušení omezování činnosti odborů zákony – jako je například povinná 50% účast pro uznání stávkových zákonů za legální nebo povinnost odevzdávat jmenný seznam stávkujících zaměstnavatelů.

V mnoha případech dochází i k porušování Základní listiny práv a svobod při zakazování či omezování vzniku odborových organizací na pracovištích, což bývá často zakotveno ve smlouvě o pracovním poměru. Takovýto zaměstnavatel musí být tvrdě potrestán, až po vyvlastnění bez náhrady.

Neoliberální ofenzíva kapitalistů však probíhá na mezinárodní úrovni – proto se i odbory musí organizovat mezinárodně: za jedny odbory v celé nadnárodní korporaci! Pracující ze Škody Mladá Boleslav mohou jen získat, pokud se spojí se svými kolegy a kolegyněmi z Volkswagenu v Německu, na Slovensku, v Brazílii či Indii. Stejně tak důležité jsou i projevy mezinárodní solidarity nebo vyslovování se v otázkách mezinárodního významu, jako jsou například války – symbolické akce, jako byla stávka v době přestávky na oběd během války v Iráku, nedostačují.

Sjednocení pracujících

Zničme fašismus a rasismus

Fašismus v současnosti nemá v České republice podporu a bezprostřední převzetí moci fašisty nehrozí. Přesto je v kapitalismu pro dělnické hnutí a vůbec demokracii vždy potenciální hrozbou, kterou je nutno potírat už v zárodcích.

Fašistické bojůvky i krajně pravicové strany byly od odchodu republikánů z parlamentu ve stavu dezorientace a značně zesláblý. Nepodařilo se jim několik pokusů o sjednocení v politickou stranu.

Útoky na životní úroveň či občanská práva, výzvy k hájení národních zájmů a patriotismu (tedy Modrá šance), však mohou fašisty i krajní pravici obecně v krátké době značně posílit. Události jako děkovný dopis prezidenta Klause Národnímu sjednocení či schůzka předsedy ODS s vůdci Národní strany mohou fašistům dodat legitimitu.

Fašisté se liší od „demokratické pravice“ tím, že používají proti dělnické třídě vlastně metod občanské války, teroru, násilí, zastrahování. K fašistům se nelze chovat demokraticky, je třeba jim zabránit v organizování se, šíření jejich lživé propagandy a ve veřejných projevech organizovanou sebeobranou.

Přes svoji antikapitalistickou rétoriku jsou fašisté poslední záchranou kapitalismu v krizi. Otevřeně neonacistické organizace jako Národní odpor nyní částečně přejímají rétoriku, styl a některé metody levice, aby mohly pózovat jako odpůrci kapitalismu.

I v České republice se obětními beránky při „hledání“ původců kapitalismu vlastních nešvarů, jako je například nezaměstnanost, často stávají národnostní či etnické menšiny. „Nezaměstnanost je vysoká, protože nám práci berou Ukrajinci.“ „Peníze nejsou, protože cikáni nepracují a jsou na sociálce.“ Podobné věty slyšíme často a mezi řádky se dají číst i z vládních návrhů proti „zneužívání“ sociálních dávek či v médiích.

Tato demagogie často vede i k povzbuzení fašistů k přímým fyzickým útokům. Proti těmto útokům podporujeme vytvoření sebeobránných skupin. Dělnické hnutí k tomu musí poskytnout všemožnou podporu.

Antifašisté ale nesmí být izolovanou skupinou, která si myslí, že se vypořádá s fašisty místo pracujících. Naopak je nutné vytvořit jednotnou frontu všech dělnických organizací a organizací menšin ohrožovaných fašisty. Zvláštní sebeobránné skupiny v rámci této jednotné fronty jsou potřeba, musí však být odpovědné masovému hnutí a musí být jeho součástí, nikoliv náhražkou.

Sociální útlak obecně slouží jako taktika „rozděl a panuj“ vládnoucí třídě, která z rozdělení dělníků těží. Proto bojujeme za jednotu dělníků, ať jsou jakékoli barvy pleti či původu, především za právo na odborovou organizovanost. Rasismus je myšlenka vládnoucí třídy, přesto rozšířen i mezi dělníky a představuje jednu z nejhorších nemocí českého hnutí pracujících. Proto v odborech bojujeme za to, aby přijaly antirasistickou politiku, prováděly antirasistickou osvětu a umožnily právo na zvláštní setkání utlačovaných menšin, aby byly ve svém boji organizovanější.

Stavíme se proti démonizaci uprchlíků a žadatelů o azyl, ať jde o slovenské Romy či Afghánce. Požadujeme zrušení všech protipřistěhovaleckých kontrol a otevření hranic. Kapitalismus je globální systém, usilující v honbě za ziskem o stržení všech bariér pro investice. Proč by právo na stržení hranic neměli mít dělníci?

Zrovnoprávnění žen

Sociální demokracie při příchodu k moci tvrdila, že jednou z jejích priorit je zrovnoprávnění žen. Ženy, přestože tvoří většinu společnosti, jsou stále ve veřejném životě v menšině – ze sedmnácti ministrů je žena jedna.

Stejně tak v hospodářské oblasti – mzdy žen se v průměru pohybují na úrovni $\frac{3}{4}$ mezd mužů. Na bedrech žen stále leží břímě druhé směny – práce v domácnosti. Pro svobodné matky je kvůli rostoucím cenám školek stále těžší pracovat na plný úvazek.

A vláda? Jediné co podporuje, je tzv. rodinná politika – podněcování žen k tomu, aby se co nejdříve vdávaly, měly děti a mohly se starat o domácnost... Není proto příliš divu, že v takovémto prostředí vzniká sexistická kultura a že se muži mohou cítit nadřazeně.

Odstranění ekonomického útlaku je jedním z prvních kroků. Proto jsme pro zavedení bezplatné péče o děti v jeslích, školkách či družinách. Bojujeme za to, aby zaměstnanci na částečný úvazek (většinou ženy), měli plná zaměstnanecká práva, aby ženy dostávaly skutečně rovnou mzdu s jejich mužskými protějšky.

Proti útokům konzervativních náboženských kruhů na ženská práva stavíme právo ženy mít kontrolu nad vlastním tělem, jsme pro bezplatnou antikoncepci a právo na bezplatnou interrupci.

Jsmo pro sebeorganizaci žen v čele s pracujícími ženami, které bude bojovat proti útlaku a usilovat o ženské osvobození. Takové hnutí musí zorganizovat tisíce žen, ve spojení s mužskými dělníky, a bojovat proti diskriminaci, domácímu násilí, sexismu a za rovnou mzdu a podmínky na pracovišti.

Proti diskriminaci gayů a lesbických žen

Lesby a gayové v české společnosti čelí naprosto absurdní situaci. Jejich postavení se zlepšilo a velká většina společnosti podporuje přijetí zákona o registrovaném partnerství. ČSSD však jejich práva obětovala ve prospěch vládnutí spolu se zpátečnickými lidovci. Registrované partnerství musí být okamžitě uzákoněno, je to jen první krok k rovným právům. Právo na adopci dětí musí následovat.

Oficiální dělnické hnutí bohužel práva homosexuálů nepřijalo ve své „apolitičnosti“ za svůj. ČSSD a KSČM se hlásí k podpoře registrovaného partnerství, ale nevzdělávají v této otázce ani své členy, natož aby za tyto oprávněné požadavky mobilizovaly. Organizace homosexuálů jsou následně dominovány těmi z vyšších vrstev a proto je také jejich taktika nesmyslně umírněná a opatrná.

Požadujeme dělnickou ofenzivu proti konzervativcům, která dosáhne plného zrovnoprávnění homosexuálů.

Politická odpověď: reforma nebo revoluce?

Zabránit zavedení Modré šance je nezbytné, ale nedostačující. Dělnická třída potřebuje přijít s alternativou řešení problémů společnosti.

Současnou politickou reprezentací pracujících jsou ČSSD a KSČM. Obě tyto strany jsou ale oddány obraně kapitalismu.

ČSSD už ve vládě jasně ukázala, že chce hrát roli lékaře u lůžka nemocného kapitalismu. Za její vlády se český kapitalismus konsolidoval a stabilizoval. Sociální demokracie má za to, že české dělnické třídě nejvíce prospěje, když uspěje český kapitalismus v EU a evropský imperialismus na světovém kolbišti. Jenže cesta k tomuto „úspěchu“ vede přes neoliberalní útoky na pracující a další chudší vrstvy společnosti.

Byla to ČSSD, která svou reformou veřejných financí a dalšími opatřeními, které mají dosáhnout splnění maastrichtských kritérií pro zavedení eura, vydláždila cestu Modré šanci.

ČSSD chce vlastně české pracující vtáhnout do kapitalistické soutěže a postavit je v bezohledné konkurenci proti dělníkům jiných zemí. Český pracující má tisíckrát více společných zájmů s pracujícími každé země světa než s českým kapitalistou.

KSČM vedle toho představuje trochu levicovější sociální demokracii. Hysterické antikomunistické kampaně opakovaně obviňují KSČM ze snah o návrat k minulému režimu, požadují nové a další omluvy za „zločiny komunismu“ či dokonce zákaz KSČM. KSČM je přitom již pevně usazena v kapitalistickém systému. Současný režim se KSČM nebojí, pouze výhodně živí antikomunismus.

Program KSČM se ze 70% shoduje s programem ČSSD a politici KSČM se tím netají, nýbrž chlubí. Od ČSSD se liší jen v nuancích – odmítá NATO a je mírně euroskeptická.

Většinu jejích voličů již dnes netvoří „nostalgie“, kterým se stýská po minulém režimu, ale pracující a chudí, nespokojení se současným režimem, kteří prošli deziluzí z ČSSD. Voličům se díky nenávisti ostatních stran a kapitalistických médií jeví daleko radikálnější, než ve skutečnosti je.

Zdanění bohatých!

V daňové oblasti ČSSD staví proti Modré šanci méně radikální reformu. Spočívá ve snižování přímého zdanění při zachování určité progresse. Dokonce chce svojí dělnickou základnu uhranout tím, že snížení přímých daní má být největší u skupin s nižšími příjmy. Výpadek příjmů státního rozpočtu chce nahradit zvýšením platební disciplíny kapitalistů, ale hlavně zvýšením spotřebních daní. Výsledkem bude, že na daních odevzdají státu nejvíce ti, kdo největší část svých příjmů vydávají na nutnou spotřebu – opět ti nejchudší. ČSSD tedy v oblasti daní nakonec také prospěje „konkurenceschopnosti“ a lákání zahraničních investic ... na úkor pracujících. To skutečně není dělnická odpověď.

Nemáme v zásadě nic proti vyrovnanému státnímu rozpočtu. Vždyť víme, že každá kapitalistická vláda bude usilovat o přenesení nákladů splátek státního dluhu na pracující.

Jsme pro zdanění bohatých! Snížili bychom spotřební daně a DPH a radikálně zvýšili progresivnost zdanění. Největší daně by platili ti, kdo mají největší zisky. Tyto zisky jsou konec konců čerpány z vykořisťování dělnické práce.

Kapitalisty, kteří by chtěli převést výrobu do jiné země za levnější pracovní silou a nižšími daněmi, bychom vyvlastnili a jejich podniky převedli pod dělnickou kontrolu, když nemají zájem vyrábět.

Proti tomu je totiž jen jediná alternativa: aby si pracující nechali všechno líbit a svou životní úroveň obětovali ziskům kapitalistů. Musíme odmítnout předhánět se s pracujícími jiných zemí, kdo bude pracovat za menší mzdu, delší pracovní dobu, s větší rychlostí a menšími právy.

Pracující totiž mají sílu své požadavky prosadit. Právě na nich stojí chod hospodářství, ne na představenstvech akciových společností. Své zbraně pracující už znají: stávky, okupační stávky, blokády, bojkoty. Jde o to je použít!

Školy pro všechny!

Školství dnes funguje jen ze setrvačnosti. Do těchto oblastí plyne rok od roku méně peněz a jsou stále více podfinancované.

Reforma školství vychází z tzv. lisabonské agendy EU, volající po přizpůsobení školství potřebám velkého byznysu. Objem požadovaných znalostí se má radikálně snížit, hlavním cílem vzdělávání má být schopnost přizpůsobit se trhu práce. Škola i při všem předstírání liberálního pluralismu nadále reprodukuje ideologie vládnoucí třídy. Vzdělání se stává pro rodiny žáků a studentů stále finančně nákladnějším. Vybavení škol je z velké části předlistopadovým dědictvím.

Úplně bychom obrátili cíle školství: nejen výchova pracovní síly, ale také rozvoj vzdělanosti, osobnosti, tvořivosti, nikoliv výchova k poslušnosti a individualismu, ale ke kritickému myšlení a k solidaritě.

Zajistili bychom zdroje k tomu, aby se světského středoškolského vzdělání založeného na výdobytcích vědy dostalo všem. Školní pomůcky a vybavení škol musí poskytovat stát.

Odepřeli bychom státní prostředky soukromým a církevním školám. Naopak ve státních školách bychom zavedli daleko větší demokratickou samosprávu ze strany učitelů, rodičů i žáků. Tak budeme usilovat o vytržení školství z monopolu kapitalistické ideologie, výchovu ke kritickému myšlení, včetně hodnocení dějin. Chceme zvýšit roli žáků při rozhodování o náplni výuky a chodu školy.

Zdraví nesmí být byznys!

V oblasti zdravotnictví chce ČSSD zachovat alespoň základní síť zdravotní péče, zatímco ODS se ji chystá zcela podřídit byznysu. ODS vyznává americký model zdravotnictví, kde více než třetina občanů nemá vůbec žádné zdravotní pojištění, kde režijní náklady pojišťoven tvoří 30% celkového objemu peněz ve zdravotnictví oproti současným 4% v České republice.

V ODS ovládaných krajích vykazují privatizované nemocnice sice účetně lepších výsledků, ale je to na úkor péče o pacienta – například vidíme přesouvání náročnějších úkonů do veřejných nemocnic.

Zestátnili bychom okamžitě všechny zdravotní pojišťovny a sloučili v jednu. Prostředky z pojištění už nepůjdou na drahé budovy v centrech měst, přepychové kanceláře, do reklamních kampaní pojišťoven, na zisky majitelů a platy manažerů pojišťoven, ale na zdravotní péči a mzdy lékařů a dalšího personálu.

Obnovili bychom v plném rozsahu bezplatnou zdravotní péči, protože zastáváme princip rovnosti v péči o zdraví. Významné prostředky bychom nasměrovali do osvěty a prevence.

Bydlení nebo zisky?

V oblasti bydlení chce ČSSD také deregulovat nájemné, jen postupněji – tedy Modrá šance s odkladem a bez naprostého bezpráví vůči nájemníkům.

Pro nás je deregulace nebo jinak prosazené zvyšování nájmů, ale i služeb spojených s bydlením (elektřina, teplo, plyn) zcela nepřijatelná. V současnosti byla již mnohdy nejen dosažena, ale i překročena cenová úroveň nájemného, zajišťující stabilní užívání a opravy bytového fondu. Odmítáme cpát zisky do kapes státních kapitalistických monopolů jako je ČEZ, majitelům domů i spekulantům těžícím z nedostatku bytů po radikálním omezení výstavby v 90. letech.

Jsme za široký plán masové výstavby státních bytů s levným nájemným a za státní podporu bytovým družstvům a družstevní výstavbě v podobě výhodných půjček a dotací. Naopak odmítáme individuální stavební spoření, kde jsou státní dotace často používány jako bonus pro zhodnocování peněžních vkladů bohatších tříd.

Jsme proti pokračujícím privatizacím. Privatizace bytů po roce 1989, která byla z krátkodobého hlediska pro řadu lidí výhodná, posloužila k zavedení trhu do této oblasti a k tomu, že se stát zbavil odpovědnosti za jedno ze základních práv – práva na bydlení. I tomu má však nyní být konec a nově privatizované byty by měly být již za tržní ceny.

Proti politice spekulantů, syslících celou řadu neobydlených bytů (často pod falešnou záminkou „neobyvatelnosti“) a čekajících na příchod cenové horečky, rekolaudaci na nebytové prostory nebo dokonce na zchátrání budovy a následné využití pozemku lukrativnějším účelem (např. hotely, kasína) chceme legalizovat organizovaný squatting – výbory složené ze zástupců komunit budou tyto byty přidělovat lidem hledajícím bydlení. Přednostně musí být byty přidělovány bezdomovcům, rodinám žijícím v otřesných holobytech, stejně jako mladým rodinám s dětmi, zdravotně postiženým a jiným dnešním systémem znevýhodněným skupinám.

Práce nebo trh?

ČSSD věří stejně jako ODS v trh práce, chce jej jen regulovat. Sociální demokraté by sice nezrušili Zákoník práce, ale za jejich osmileté vlády byl pro mnoho pracujících jen cárem papíru. Je jen málo zaměstnavatelů, kteří jej dodržují.

My bychom spolupracovali s odbory a zaměstnaneckými radami v odhalování nedodržování zákoníku práce. Na ty podnikavce, kteří brání uplatňování práv pracujících, bychom uvalili těžké sankce až po vyvlastnění podniku bez náhrady a jejich převedení pod dělnickou kontrolu.

Zavedli bychom minimální mzdu, ze které lze vyžít, jejíž výše by byla určena dělnickými organizacemi, zejména odbory.

Proti nezaměstnanosti bojuje ČSSD tak, že láká zahraniční kapitál. I při velkém přílivu zahraničních investic v posledních letech se ale nezaměstnanost pořád pohybuje kolem 8-10%, a to zaznamenáváme hospodářský růst několik let po sobě. Co se teprve stane, až hospodářský růst poleví nebo se přestanou hrnout investice? A to přijít musí, jelikož kapitalismus ze své tržní podstaty prochází cyklickými krizemi.

Plánovaně proti nezaměstnanosti

Nezaměstnanost patří mezi největší zločiny kapitalismu. Jedni proti své vůli žijí na úkor společnosti, zatímco druzí mají pracovní dobu, jakoby technický pokrok šetřící práci vůbec neexistoval. Osmihodinová pracovní doba byla v řadě zemí zavedena už po 1. světové válce v reakci na revoluční vlnu v Evropě, kterou zažehla Říjnová revoluce v Rusku. Dnes však mnozí pracují ještě déle než před 90 lety!

Naším prvním krokem by bylo uzákonění radikálního zkrácení pracovní doby bez snížení mezd. Životní úroveň by se tím nesnížila, protože množství práce a tím i produkt společnosti by zůstaly na stejné úrovni. Jen by se práce rozdělila i mezi ty, kdo dnes stojí ve frontách na úřadech práce. Tento krok by zasáhl pouze zisky kapitalistů. To nám nevádí, nejsme pro výrobu pro zisk, ale pro lidské potřeby.

Nejsme jako KSČM pro pluralitu vlastnických forem, jasně bychom upřednostňovali společenské vlastnictví před soukromým, a proto také výrobu pro lidské potřeby před výrobou pro soukromé zisky.

Zavedli bychom také systém užitečných veřejných prací. Oblastí, které jsou velmi potřebné a jsou dnes více než zanedbávány, protože nejsou ziskové, je mnoho. Za všechny jmenujme péči o životní prostředí.

Místo podpor v nezaměstnanosti by nezaměstnaní dostali solidně placenou práci. Tento systém by dal nejen práci nezaměstnaným, ale poskytl by alternativu všem velmi špatně placeným pracujícím, jelikož by zde bylo zavedeno placení průměrnou mzdou.

Systém veřejných prací by se brzy rozšířil. Jednotlivé činnosti by byly propojeny navzájem i se státním sektorem prostřednictvím plánu. To by byl jasný krok k plánovanému hospodářství, které by nahradilo trh. Hospodářství by se dostalo pod kontrolu lidí, a ti by tak přestali být pod kontrolou trhu.

V každém podniku, který propouští, požadujeme otevření jeho účetnictví inspekci pracujících. Ať se ukáže, proč propouští! Prioritou jsou pro nás pracovní místa a výroba pro lidské potřeby, ne soukromé vlastnictví a zisky. Každý podnik, který propouští, bychom vyvlastnili, převedli pod dělnickou kontrolu a zahrnuli do systému plánování.

Plánované hospodářství je naším cílem. Plánovaná ekonomika za minulého režimu podle nás selhala proto, že byla v rukou úzké konzervativní vrstvy byrokratů, která nepřipouštěla k rozhodování pracujících a plánovala podle svých priorit, nikoliv priorit většiny společnosti. Teprve se skutečně demokratickým rozhodováním pracujících o cílech plánu a prostředcích k jejich naplnění, prostřednictvím rad volených a kdykoliv odvolatelných zástupců, osvobodí

plánování všechny tvořivé síly lidí od diktatury trhu. O takové plánované hospodářství nám jde, nikoliv o byrokratickou letargii a výsady. I pro spotřebitele pak bude přínosné, když produkty nebudou podléhat uniformitě trhu (ani byrokratického řízení), ale poskytnou rozmanitost lidské tvořivosti.

Doprava a životní prostředí

Kapitalismus je ve své honbě za zisky zcela bezohledný k životnímu prostředí. Trh nedokáže odpovědět na hrozby spojené s jeho ničením.

V této oblasti je především třeba podpořit moderní technologie šetřící energii. Na podporu jejich výzkumu a zavádění bychom se zaměřili.

Jeden z největších problémů představuje automobilismus. Rozmáhá se hlavně kvůli zaostávání veřejné dopravy, jejímu zdražování (např. v Praze až o dvě třetiny) a rušení spojů.

Do veřejné dopravy je třeba investovat značné prostředky na její zkvalitnění a musí být levná pro pasažéry, ve městech dokonce zdarma. Tyto investice se bohatě vrátí ve zlepšení ovzduší a zkvalitnění života ve městech.

Podporujeme rozvoj regionálních integrovaných dopravních systémů, s důrazem na funkci železnic. Jsme proti rozdělení Českých drah na více firem a jejich privatizaci. Jsme pro snížení spotřební daně u pohonných hmot pro hromadnou dopravu.

Proti návratu k vytápění bytů uhlím bychom zavedli pevnou a přijatelnou cenu zemního plynu a vytápění elektřinou z ekologičtějších zdrojů.

Kamionová doprava nejenže znečišťuje životní prostředí, ale zhoršuje bezpečnost a průjezdnost silnic a dálnic. Zavedli bychom okamžitý zákaz tranzitní kamionové dopravy (s výjimkou přepravy rychle se kazícího zboží) a její převedení na železnici.

Úniky nebezpečných látek z podniků, jako je Spolana Neratovice nebo Spolchemie Ústí nad Labem, se nesmí opakovat.

Jaderné elektrárny, provozy s nebezpečnými radioaktivními či chemickými látkami nesmí být provozovány pro zisk, protože právě zajištění bezpečnosti představuje značné náklady, kterým se kapitalisté snaží vyhnout. Jsme pro jejich zestátnění a postavení pod dělnickou kontrolu.

Nebezpečné průmyslové provozy je třeba zavřít. Na posouzení jejich nebezpečnosti prosazujeme dělnickou inspekci, která si případně najme odborníky. Ti, kdo by kvůli uzavření provozů přišli o práci, by dostali náhradní, stejně placené, zaměstnání.

Banky a drobné podnikání

Naše daňová opatření, stejně jako opatření v oblasti školství, zdravotnictví, bydlení a proti nezaměstnanosti by šla do jasného střetu s tržním hospodářstvím a tvrdě zasáhla zisky velkokapitalistů. Ti by se zcela jistě pokusili destabilizovat ekonomiku, aby zabránili těmto opatřením.

Na tyto pokusy bychom reagovali vyvlastňováním, převedením vyvlastněných podniků pod dělnickou kontrolu a jejich zahrnutím do plánovaného sektoru ekonomiky.

Klíčové v tomto ohledu jsou finanční instituce, zejména banky, a největší, často monopolní, podniky. Ty jsou skutečnými vládci hospodářství. Nenechali bychom hrstku jejich vlastníků a manažerů rozhodovat o osudu hospodářství celé země. Ty bude nutné vyvlastnit, pokud má ekonomika plnit úkol zajišťování lidských potřeb.

Finanční instituce bychom sloučili v jednu státní banku, aby demokraticky zvolená vláda – ne nevolení soukromí šéfové – mohla ovlivňovat chod hospodářství. Zřízení takové banky umožní více než financování výše zmíněných opatření.

Všechny etablované strany se zaklínají podporou drobného podnikání. Ve skutečnosti se živnostníci a drobní podnikatelé ocitají v neustálé hrozbě krachu v konkurenci s obřími nadnárodními společnostmi nebo se dostávají do otrockých dodavatelsko-odběratelských vztahů s těmito korporacemi. Často jsou to bývalí dělníci, kteří se stali „podnikateli“, aby si zajistili obživu, když jim hrozilo propuštění.

I když nezastíráme dlouhodobý cíl úplného zrušení soukromého podnikání, nezasahovali bychom proti těmto často tvrdě pracujícím lidem. Ať kapitalistické politické strany podkuřují živnostníkům sebevíce, zůstává faktem, že pro národní hospodářství mají celkově jen malý význam.

Prostřednictvím jediné centrální banky bychom nabídli výhodné úvěry živnostníkům, aby mohli rozvíjet výrobu a služby. Zvýhodnili bychom zvláště ty živnostníky, kteří by svojí výrobu či služby včlenili do hospodářského plánu, a ty, kteří by vytvořili družstva či dokonce převedli své podniky do společenského vlastnictví. Na rozdíl od korporací a bank bychom zde uplatňovali zásadu naprosté dobrovolnosti.

Tato opatření bezpochyby neujdou pozornosti zahraničního kapitálu. Ten se bude snažit destabilizovat zdejší hospodářství pomocí útoku na měnu či jinak.

Proto bychom zavedli státní monopol zahraničního obchodu, který by zabránil snahám o podkopání ekonomiky.

Demokracie — vláda lidu?

Demokracie je dnes pro všechny hlavní politické strany zaklínadlo. I reformistické dělnické strany jako ČSSD a KSČM zakrývají skutečnou podstatu současné demokracie a vybarvují ji v těch nejrůžovějších barvách. Jenže demokracie není nějaká abstraktní „vláda lidu“. Zcela konkrétně v dnešní společnosti podléhá „vládě lidu“ jen zlomek rozhodování ve společnosti.

Státní aparát je ve skutečnosti od lidu oddělen a stojí nad ním. Kdybychom zvítězili ve volbách a zahájili výše zmíněná opatření, nečekáme, že státní aparát bude loajálně vykonávat vůli demokraticky zvolené vlády. Je to kapitalistický státní aparát a slouží kapitalistům. Udělá vše, co je v jeho silách, aby podkopal tato opatření. V neposlední řadě bude připraven použít i své ozbrojené moci. Kapitalisté jsou totiž oddáni demokracii jen do té míry, do jaké jim umožňuje vládnout společnosti. Když se společnost rozhodne „špatně“, neváhají se obrátit proti demokracii – prostřednictvím státního aparátu i boje mimo něj.

Proti této hrozbě bychom postupovali dvěma cestami: podkopání moci současného kapitalistického státního aparátu a vytvoření alternativní moci.

Budeme usilovat o odzbrojení státu. Nikdy jsme neviděli policii zasahovat proti zaměstnavatelům, kteří porušují práva zaměstnanců či posílají tisíce lidí na dlažbu. Zato proti stávkujícím či antikapitalistickým protestům zasahuje, nedávno dokonce i proti nekomerčním kulturním akcím (např. Czechtek).

Policisté nejsou žádní „dělníci v uniformě“, ale ochranka současné moci malé menšiny bohatých. Jsme tudíž proti jakémukoliv zvyšování platů policistů a jejich pravomocí.

Místo policie chceme pořádkovou službu na principu milice, která nebude oddělena od společnosti, ale bude její součástí, bude spojena přímo s pracovišti. Na udržování pořádku se tak bude podílet většina společnosti pod kontrolou společnosti.

Policie jako vydělený monopol ozbrojené moci bychom zrušili, snad jen kromě speciálních odborných kriminalistických týmů, které by ovšem také byly pod dělnickou kontrolou.

Už nyní ale budeme prosazovat, aby dělnické hnutí přijalo za své požadavky, které omezí moc policie, například zrušení práva policistů nosit zbraň, zrušení nechvalně známé jednotky těžkooděnců, zrušení tajných služeb a protiextremistického oddělení. Je neakceptovatelné, aby kontrola policie byla prováděna Inspekcí Ministerstva vnitra, tedy orgánu, které je jejím zřizovatelem.

V české historii byla armáda použita výhradně k agresím (připojení sporných území při vzniku Československa, účast na misích v Kosovu, Afghánistánu a Iráku), nikdy na obranu země (1938-9, 1968).

Jsme pro zrušení profesionální žoldácké armády, která je zcela odtržená od lidu a připravená zasáhnout jak proti němu, tak se účastnit na vojenských akcích, které veřejně

mínění nepodporuje – války v Jugoslávii a v Iráku jsou toho nejzřetelnějším důkazem. Profesionální armáda posiluje monopol hrstky nejbohatších na ozbrojenou moc. Pracující jsou vyloučeni z výcviku v zacházení se zbraněmi. Proto bychom také umožnili tento výcvik v rámci hnutí pracujících, aby byli schopni v případě násilného útoku na jejich demokratická či jiná práva je bránit.

V případě, že by se v profesionální armádě objevily požadavky na její demokratizaci, podpořili bychom zavedení vojenských rad, volitelnosti a odvolatelnosti velitelů a zrušení důstojnických výhod. Jsme pro to, aby se řadoví vojáci měli možnost politicky organizovat. Nechceme armádu v rukou privilegovaných generálů, která by se tím spíše postavila proti pracujícím.

Okamžitě bychom stáhli veškeré vojenské jednotky z okupačních misí v humanitárním hávu, vystoupili z NATO a odmítli se podílet na budování Eurocorps, imperialistické armády sjednocujícího se evropského kapitálu.

Ač žijeme ve společnosti, která je fakticky diktaturou kapitalistů, forma, kterou je uplatňována, je také velmi podstatná pro postavení pracujících. Bráníme současnou demokracii proti snahám o její omezování či svržení ze strany kapitalistů a v jejím rámci také bojujeme za demokratická práva.

V současnosti jsou občanská práva v ohrožení pod záminkami „boje proti terorismu“ či „nejasnosti“ zákona o shromažďování v souvislosti se zásahem proti Czechteku. Obranu občanských práv vidíme jako nezbytnou.

Jsme za zrušení represivních zákonů proti mládeži, včetně protidrogových zákonů, které kriminalizují mládež, aniž by řešily problém drogových závislostí.

Parlamentní volby jsou pro velkou většinu z nás jedinou možností, jak alespoň trochu ovlivnit chod společnosti, avšak i tato možnost je velmi omezená. Jsme pro demokratizaci parlamentu a vládní moci. To znamená především zrušení Senátu a funkce prezidenta. Nejde ani tak o to, že Senát je drahou zbytečností či trafikou pro vysloužilé politiky. Ve skutečnosti byl zaveden proto, aby rozpustil a nahradil poslaneckou sněmovnu, když by občané zvolili příliš radikální Poslaneckou sněmovnu. Jednou za dva roky se zde může vyměnit jen třetina senátorů, a tak se jeho složení mění jen pomalu. Z kandidování do Senátu jsou vyloučeni mladší lidé. Senát tak představuje konzervativní baštu, která je garantem proti změnám.

Jsme pro zavedení aktivního volebního práva od 15 let, aby se shodovalo s hranicí trestní zodpovědnosti.

Přestože u nás není prezidentský systém, má prezident až příliš mnoho pravomocí – například jmenování soudců či guvernéra centrální banky. Demokratická společnost prezidenta nepotřebuje. Potřebují ho jen ti mocní, aby bránil jejich moc proti Poslanecké sněmovně, bude-li třeba. Prezident je vlastně potenciální diktátor. Několik měsíců před zvolením Klause jasně ukázalo, že se bez prezidenta obejdeme!

Tyto reformy samozřejmě neodstraní kapitalistický monopol moci, ale jsou jen začátkem boje za úplné odstranění současné státní mašinérie.

Od voleb 2006 k dělnické moci

V roce 2006 nás čekají další volby do Poslanecké sněmovny. Souboj se povede mezi čtyřmi hlavními stranami – ODS, KDU-ČSL, ČSSD a KSČM. Všechny tyto strany jsou oddány kapitalistickému systému. Jsou mezi nimi ale také důležité rozdíly. Zatímco ODS a KDU-ČSL hájí kapitalisty přímo, ČSSD a KSČM jsou stranami pracujících v rámci kapitalistického systému. Mnoho pracujících věří, že jedna či druhá z těchto stran bude obhajovat jejich zájmy, ale ve skutečnosti obě hájí systém kapitalistického vykořisťování. ČSSD to ve vládě již prokázala dost jasně.

Kdybychom kandidovali ve volbách, nebylo by to za účelem získání co nejvíce postů v parlamentu, ale abychom prostřednictvím volební kampaně povzbudili pracující k obraně svých zájmů příomou akcí a abychom rozšířili revoluční myšlenky mezi pracující a mladé lidi.

Kdybychom ve volbách uspěli, využili bychom naší přítomnosti v parlamentu k podpoře bojů pracujících, k odhalení pravé podstaty kapitalismu a rozšíření myšlenky nutnosti revoluce.

Revoluční poslanci by nebyli v parlamentu sami za sebe. Poslanecká frakce by byla podřízena dělnické straně, nikoliv naopak jako v ČSSD a KSČM. Revoluční poslanci by pobírali průměrnou dělnickou mzdu a zbytek svého platu by věnovali revoluční straně na podporu dělnických bojů.

Vytvořit v České republice revoluční dělnickou stranu se nám a dělnickému hnutí ale dosud nepodařilo, proto také ve volbách nekandidujeme.

Skutečná moc v parlamentu neleží, poslanecká místa nejsou klíčem k zásadním společenským změnám.

Pracující jsou hlavní obětí neoliberálních „reforem“ současné vlády a navíc stojí tvář v tvář hrozbě jejich daleko brutálnější varianty zvané Modrá šance. Jedni volí ČSSD jako menší zlo, které zabrání nástupu ODS a jejíž program nabízí i některé částečné reformy v jejich prospěch. Jiní, zklamaní vládou ČSSD, která nesplnila svůj slib „hájit zájmy dolních 10 milionů“, hodlají volit KSČM a nacházejí v jejím programu odraz svých zájmů.

Jelikož zatím nemůžeme ve volbách nabídnout hlasování pro dělnickou revoluční stranu, vyzýváme pracující a mládež k hlasování pro KSČM.

Tuto výzvu je nutno chápat jako spojení se s těmi pracujícími, kteří již prokoukli ČSSD a potřebují se ještě na vlastní kůži přesvědčit o podstatě KSČM předtím, než bude možné je přesvědčit o nutnosti vytvořit novou dělnickou stranu.

Naše výzva není podporou programu KSČM. I kdyby se totiž KSČM podařilo

svůj volební program naplnit, podstata systému námezdního otroctví nebude narušena a i ty nejdrobnější prodělnické reformy budou neustále podkopávány.

Naše výzva k hlasování pro KSČM je úzce spojena s kritikou této strany. Ta ovšem nemá nic společného s kritikou ze strany antikomunistů. KSČM rozhodně nebude vracet předlistopadový režim, je naopak hluboce zakořeněna v tom současném.

O prokapitalistickém charakteru KSČM a o potřebě zcela jiné strany – revoluční dělnické strany – jako nástroje pracujících v boji za jejich zájmy jsme přesvědčeni. Ale přesvědčit se o tom musí ještě statisíce pracujících. Nejlépe se tak může stát „zkouškou moci“ – tím, že bude KSČM ve vládě.

Volby mohou pomoci zastavit Modrou šanci, pokud KSČM a ČSSD získají více hlasů než lidovci a ODS. Jenže nám pořád hrozí Modrá šance s růžovým nátěrem.

Po ČSSD a KSČM musíme jasně požadovat, aby se nedopustily zrady svých voličů. Nejjasnější možnou zradou by byl vstup či podpora vlády s účastí ODS nebo lidovců.

A nejen to. KSČM i ČSSD se zaklínají pracujícími a jsou voleny pracujícími. Požadujeme tedy, ať vytvoří dělnickou vládu, tedy vládu, která bude hájit zájmy pracujících bez ohledu na zájmy kapitalistů a která se bude opírat o hnutí pracujících. Odmítnou-li, dají tím jasně najevo, na jaké straně stojí!

Příští volební období se musíme snažit přeměnit v období obnovy dělnické bojovnosti – ať už to bude čelem hrozbě Modré šance v podání ODS nebo zradě levicových stran.

K tomu potřebuje dělnická třída svou revoluční stranu, která bude nástrojem pracujících k prosazování svých zájmů, ne nástrojem kapitalistů a „dělnických“ byrokratů ke krocení a obelhávání pracujících. Byla by to strana ovládaná jejími členy, ne placenými aparátčiky či poslanci. Byla by to strana schopná jednotné, soustředěné bojovné akce a zároveň se skutečně demokratickým vnitrostranickým režimem, kde ničí slovo není ignorováno, kde probíhá bohatá diskuse před každým hlasováním a kde je výsledek hlasování závazný pro všechny, kde jsou volené vedoucí orgány zároveň kdykoliv odvolatelné. Tedy pravý opak režimu v ČSSD a v KSČM, které pouze kopírují kapitalistickou demokracii.

Taková strana může vzniknout jen na základě revolučního programu svržení kapitalismu. Ten je programem boje, který vychází z bezprostředních potřeb pracujících, ale zároveň vstupuje přímo do konfliktu s tímto systémem. Zároveň vytváří formy sebeorganizace pracujících nezávislé na současném státu a schopné jej nahradit vyšší formou demokracie – dělnickou demokracií, která skutečně vtáhne široké vrstvy obyvatelstva do rozhodování o osudu společnosti.

Globalizace zdola

Dělnická třída u moci v jedné zemi se rázem stane trnem v oku a terčem mezinárodního kapitálu. V éře globalizace to platí naléhavěji než kdy předtím.

Česká republika je součástí integrující se Evropské unie. Globalizace znamená obrovské zostření mezinárodní konkurence a vynucuje si vytváření regionálních bloků. Americká „válka proti terorismu“ stejně jako urychlený pochod franko-německého kapitálu k politickému sjednocení Evropy jsou jednou stranou téže mince – snahy USA o udržení světové dominance a snahy EU o schopnost USA naopak konkurovat.

ODS ustoupila od svého euroskepticismu k tzv. eurorealismu – nemůže-li zachránit český kapitál od eurozla, chce alespoň zabránit většímu politickému sjednocení EU a raději respektovat světovou dominanci USA. ČSSD je naproti tomu EU nadšena a je oddána vizi České republiky jako jedné z šesti nejvyspělejších zemí v rámci silné Evropy.

Obě tyto strategie mohou být provedeny tak či onak jen na úkor pracujících, stejně tak je tomu i ve zbytku Evropy.

Pracující a studenti v Evropě se však bouří proti dalším škrtům, privatizacím, penzijním reformám, atd.: generální stávka proti penzijní reformě ve Francii a v Belgii, demonstrace proti Hartzovým reformám v Německu, v Itálii a v Rakousku stávky proti škrtům ve školství, v Itálii generální stávky proti reformě pracovního práva.

Boje v jednotlivých zemích je třeba sjednotit v koordinované celoevropské akce pracujících.

Od roku 2002 se sešli odpůrci neoliberalismu na třech Evropských sociálních fórech, která představují potenciál vytvořit stálou koordinaci těchto a dalších bojů pracujících a utlačovaných, který je nutno realizovat.

S tím, jak se sjednocuje evropský kapitál, roste také nezbytnost politického sjednocení evropských pracujících. Tak jako usilujeme o vytvoření dělnické revoluční strany v Česku, chápeme nutnost vytvoření takové strany celoevropsky a celosvětově.

Chceme vybudovat 5. internacionálu založenou na mezinárodním revolučním programu, odrážejícím hlavní poučení z historie předchozích čtyř internacionál – z jejich chyb a selhání, stejně jako z jejich výdobytků.

vydala
SOCIALISTICKÁ
ORGANIZACE PRACUJÍCÍCH
česká sekce
LIGY ZA 5. INTERNACIONÁLU

<http://sop.revoluce.info>

sop@centrum.cz